

CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

NAUCZYCIELSKA EDUKACJA

BIULETYN CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI W KOSZALINIE

2010 - NR 3/56

Śruba statku – I nagroda w kategorii klas 4-6 w VII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2009
(fot. Ziemowit Nowakowski)

Bardziej pomaga się człowiekowi, okazując mu jego pozytywny obraz niż wykazując nieustanne błędy. Normalnie każdy usiłuje upodobnić się do swojego najlepszego wizerunku.

(A. Camus)

SPIS TREŚCI

- O współczesnym patriotyzmie, który wymaga profesjonalizmu. Rozmowa z dr. Ferdynandem Froissartem - wieloletnim nauczycielem, b. wicekuratorem gdańskiej oświaty	3
- Problem, który warto rozpoznać! Jakie są przyczyny werbalnej agresji dzieci?	6
- Julian P. SAWIŃSKI, Dlaczego szkoła potrzebuje kreatywności?.....	7
- Anna KIEŁB, Bułgarska BABA MARTA na szczęście, czyli o wizycie studyjnej w Bułgarii	9
- Wiosenne zespoły metodyczne CEN – w obiektywie	11
- Magdalena DOBOSZ, II Zjazd Akademii Zarządzania Dyrektora Szkoły – 2009-2010	13
- Pytanie, które warto postawić! Jak poznać siebie i zrozumieć innych?	13
- Alicja LORENZ, Wyniki I. Diecezjalnego Konkursu Wiedzy Religijnej	14
- Dekalog internetowej edukacji	15
- Dlaczego rozmawiać o nauczycielskiej etyce?	15
- Jak rozwijać przedsiębiorczość?	16
- 2010 – Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Społecznym Wykluczeniem	17
- Jak skutecznie inspirować uczniów i studentów do nauki? – O warsztatach Apple	18
- Problem, który warto rozważyć! Czy indywidualizm jest w szkole fikcją?	18
- Co to jest: nowoczesność czy brak wychowania?	19
- Książka, którą warto przeczytać! „Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik...” -	19
- Danuta WIŚNIEWSKA, Ciekawa i aktywna godzina wychowawcza. Scenariusz (...)	20
- Czy lekcje w planie muszą być numerowane?	22
- Teresa OGNIIEWSKA, Ciekawa i aktywna godzina wychowawcza. Scenariusz (...)	23
- Iwona ŁABĘCKA, Moja filozofia nauczania przyrody	24
- Konkurs fotograficzny „Infrastruktura i środowisko”	25
- Jak sobie radzić z nauczycielami, którzy są źli, zmęczeni, bezradni lub po prostu stuknięci?	25
- Marcin POLAK, Jak korzystać z Otwartych Zasobów Edukacyjnych?	26
- Laury koszalińskich ludzi kultury	27
- Marzena MLECZKO, Kraina muzyki poważnej - Fryderyk Chopin	28
- Polska Fryderyka Chopina - Fotograficzny konkurs	30
--> Oferta dla nauczycieli (...) Jak wdrażam treści nowej podstawy programowej?	31

„Nauczycielska Edukacja” - Biuletyn Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie

Wydawca: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie,

ul. Ruszczyca 16, fax. 34-767-15, tel. 34-767-10; **Redakcja - 34-767-26**. Internet: www.cen.edu.pl Poczta e-mail: jps51@tlen.pl

Redakcja: Julian Piotr Sawiński (redaktor naczelny), Adam Paczkowski, Marek Wardecki - zdjęcia, skład komputerowy - JPS

Współpraca: nauczyciele konsultanci i doradcy metodyczni CEN

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów oraz zmiany ich tytułów.

O WSPÓŁCZESNYM PATRIOTYZMIE, KTÓRY WYMAGA PROFESJONALIZMU.

Rozmowa z dr Ferdynandem Froissartem - wieloletnim nauczycielem, wicekuratorem gdańskiej oświaty w latach 1990 – 1996, współtwórcą Kodeksu etycznego nauczyciela

1. Panie Doktorze! Dziękuję, że znalazł Pan chwilę czasu na rozmowę o bardzo ważnej, i zawsze aktualnej, edukacji patriotycznej. Czym jest patriotyzm w dobie jednoczącej się Europy?

Patriotyzm to pełna umiłowania postawa wewnętrzna odnosząca się do ojczyzny obdarzającej nas dziedzictwem duchowym i materialnym... W myśl zasady, że patrioci z różnych krajów darzą się szacunkiem, wzajemnie się ubogacając, kształtowanie postaw patriotycznych powinno polegać na przekształcaniu myślenia i działania w taki sposób, aby współczesny Polak, będąc jednocześnie aktywnym Europejczykiem, budował pozytywny wizerunek i autorytet swojego kraju wśród innych państw europejskich.

2. Dlaczego patriotyzm i edukacja w duchu miłości ojczyzny, mimo że wydaje się być sprawą prostą, przecież taką w istocie rzeczy nie jest?

Okazuje się jednak, że – mimo iż od daty odzyskania pełnej suwerenności upłynęło kilkanaście lat - przywracanie pamięci i przekazywanie ojczystych wartości, poczynając od własnej rodziny, poprzez „małą ojczyznę” do wspólnoty narodu i państwa nie jest sprawą prostą. Patriotyzm definiowany jako miłość do ojczyzny, do własnego narodu, połączona z gotowością ponoszenia ofiar dla nich może być wykorzystany w każdej ideologii jako narzędzie kształtujące świadomość narodu zgodnie z jej założeniami. Można to wykazać chociażby na następującym przykładzie.

3. O jakich przykładach Pan myśli, mówiąc, że patriotyzm może być wykorzystywany przez ideologów i polityków?

W wierszu „Który skrzywdziłeś ...”, wrytym na pomniku Trzech Krzyży przy Stoczni Gdańskiej, Czesław Miłosz obrońcą krzywdzonego przez władzę prostego człowieka uczynił poetę – „arystokratę ducha”, którego siłą jest niezależność myśli oraz rejestrowanie i przekazywanie potomnym prawdy o dziejach narodu. Gdy tymczasem – co podkreśla w swojej książce pt. *Czerwona msza czyli uśmiech Stalina* (Wydawnictwo Alfa Warszawa 1998) związany z nurtem niepodległościowym poeta, dramaturg i filozof dr Bohdan Urbankowski - o ironio!, tylu sławnych powojennych poetów, nazywanych wówczas „inżynierami dusz” legitymizowało system totalitarny. Służąc swoim talentem potwierdzało głęboki sens „(...) patriotyzmu nowego i pełniejszego, wyrastającego na socjalistycznym podłożu ustrojowym i zawierającym nowe wartości społeczne i ideowe”. W ten sposób pomagali w „(...) kształtowaniu patriotycznej socjalistycznej świadomości narodowej, przyswajaniu przez społeczeństwo wiedzy marksistowsko – leninowskiej, pogłębianiu ideowych motywacji upowszechniania socjalistycznych norm postępowania.” (cytaty zaczerpnięto z hasła Patriotyzm - *Encyklopedia Powszechna PWN* 1975 r.).

O WSPÓŁCZESNYM PATRIOTYZMIE, KTÓRY WYMAGA PROFESJONALIZMU.

Rozmowa z dr Ferdynandem Froissartem - wieloletnim nauczycielem, wicekuratorem (...) – cd.

4. Jakie jest, Pana zdaniem, miejsce patriotyzmu w szkolnym kształceniu współczesnej młodzieży?

W świetle powyższego, mniej zaskakujące wydają się odpowiedzi młodych respondentów na pytanie o miejsce patriotyzmu w kształceniu współczesnej młodzieży. Ks. biskup kielecki Kazimierz Ryczan w referacie wygłoszonym w Częstochowie w 2002 r - powołując się na badania naukowe – stwierdza m.in.: *W sumie 86,0% badanych jest zdania, że patriotyzm nie jest dziś aktualny.* (<http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/04-124/03.htm>).

5. Jakie są więc przyczyny takich postaw młodzieży?

Poszukując przyczyn takich postaw dr Barbara Fedyszak - Radziejowska, socjolog z Polskiej Akademii Nauk, uważa, że są one spowodowane epoką rozbiorów oraz PRL-u. Zarówno za czasów zaborów, jak i w czasie PRL-u, elity władzy kolaborowały z okupantem i pozostawały w konflikcie z własnym narodem. Podobnego zdania jest dr Jan Żaryn, historyk z Instytutu Pamięci Narodowej. Według niego mamy do czynienia z pewnego rodzaju odreagowaniem inteligencji po okresie PRL-u, kiedy to komuniści grali fałszywie na uczuciach patriotycznych Polaków. Robili to, aby społeczeństwo konsolidować wokół "przewodniej siły narodu".

Dzieci Szkoły Podstawowej w Godkowie podczas prezentacji wiedzy o Polsce (fot. Arch. SP)

6. To prawda Panie Doktorze, ale z różnych sondaży wynika, że patriotyzm dla młodych Polaków dziś to anachronizm.

Dużej części inteligencji **promowanie patriotyzmu kojarzy się więc z indoktrynacją**. Ten kompleks inteligencji, a więc i elit nie musi być kompleksem innych warstw społecznych, chociażby robotników czy chłopów. Również w odpowiedzi na pytanie socjologa i pedagoga Uniwersytetu Warszawskiego pani prof. Świdy – Zięby, postawione w sondażu studentom: ***Jakie kategorie uznajesz za bliskie dla środowiska studenckiego i jaką rolę odgrywają one w twoim życiu?*** - patriotyzm znalazł się na dalekim 78 miejscu spośród 80 pojęć. Niżej są tylko hańba i cnota. Na pierwszym miejscu znalazł się sukces, a w pytaniu o jednostkowe wybory - inteligencja. Poza tym patriotyzm przegrywa z nudą, stabilizacją, pustką, wrażliwością, ambicją i sprytem. W obszernym wywiadzie prof. Świdy - Zięba, podkreślając, że wielkie słowa skierowane do młodych skazane są na niepowodzenie, konkluduje: *Żeby polskość była obywatelska, trzeba zachęcić młodzież do przysłowiowego podnoszenia papierka.* Z sondażu tego również wynika, że **patriotyzm dla młodych to rzeczywiście anachronizm.**

O WSPÓŁCZESNYM PATRIOTYZMIE, KTÓRY WYMAGA PROFESJONALIZMU.

Rozmowa z dr Ferdynandem Froissartem - wieloletnim nauczycielem, wicekuratorem (...) – cd.

7. Jak więc edukować w szkole, aby zmienić ww. myślenie młodych?

Jak widać, u osób tych zaważyły ostatecznie na ocenach różne wyznawane koncepcje dotyczące sensu ludzkiej egzystencji. Ten fakt dodatkowo, dobitnie podkreśla istnienie palącej potrzeby realizacji przesłania zawartego w niniejszej publikacji. Z chwilą, kiedy patriotyzm przestał być narzędziem w rękach władzy (zakusy zawsze będą!), inteligencja polska powinna wreszcie przestać odreagowywać wspomniany okres w sposób polegający na celowym unikaniu tego słowa i zacząć **przywracać temu pojęciu właściwy sens**, dążąc do stworzenia swoistej bazy odniesienia niezbędnej dla dyskusji dotyczących zachowań patriotycznych. Powstała pustka sprzyja pojawianiu się - na szczęście na stosunkowo niewielką skalę – groźnych postaw skrajnie liberalnych i nacjonalistycznych.

8. Gdzie są więc, Pana zdaniem, fundamenty współczesnej patriotycznej edukacji? Na czym się oprzeć w tych działaniach?

Patriotyzm w Polsce został mocno osadzony na dziedzictwie chrześcijańskim, ponieważ to wiara przodków była bezpośrednią przyczyną zaistnienia naszego kraju na mapie, podtrzymywała w okresach niewoli ducha polskości, by w momentach dogodnych dopomóc w odzyskiwaniu niepodległości, a także pozwalała w pełni przeżywać okresy świetności.

Pojęcia w różnorodnych dziedzinach wiedzy nie dające się zamknąć w jednoznacznej definicji - a do nich należy z całą pewnością patriotyzm - wymagają ciągle aktualizujących uściśleń ze strony uznanych autorytetów. Tak więc przed wybitnymi przedstawicielami świata nauki, kultury i polityki przyznającymi się do korzeni chrześcijańskich, stoi zadanie profesjonalnego opracowania fundamentów współczesnego patriotyzmu, uwzględniających obecne uwarunkowania społeczno – polityczne.

9. Czy wyobraża Pan sobie w tej sytuacji budowanie obywatelskiego społeczeństwa, o którym tak wiele się teraz mówi i pisze – bez ww. fundamentów współczesnego patriotyzmu?

Trudno wyobrazić sobie nowoczesne społeczeństwo obywatelskie, w którym człowiek nie utożsamiały swojego sukcesu z rozwojem małej i dużej ojczyzny. Taki stan - świadomego zaangażowania, gwarantujący wysoką jakość wykonywanej pracy, przy automatycznym wykluczeniu korupcji - mogą zapewnić tylko ludzie szlachetni, wychowani w duchu patriotycznym. Zyskując szacunek wśród obcokrajowców dzięki takim postawom, dzieląc się zasadami, którymi są motywowani, nasi rodacy będą z pewnością wnosili swój wkład w dzieło przywracania chrześcijańskiego oblicza Europie. Pohukiwanie na „niewiernych” z pozycji mistrza mającego na ogół - z punktu widzenia pouczanego – całkiem okazałą belkę w swoim oku, wywołując zawsze, bez względu na intencje przyświecające takiemu postępowaniu, skutki odwrotne od zamierzonych, nie ma nic wspólnego z krzewieniem patriotyzmu.

10. Czy to znaczy, Pana zdaniem, że nauczyciele w szkołach są w tym zakresie niemal wyłącznie skazani na własną intuicję i zdrowy rozsądek?

Tymczasem spotykane przypadkowo, rozproszone rozważania na temat patriotyzmu, na ogół podporządkowane politycznemu interesowi wypowiadającego się, a tym samym często sprzeczne z sobą - jak widać na przykładzie przeprowadzonych ankiet - nie wystarczają. W tej sytuacji, w wychowywaniu patriotycznym jesteśmy niemal wyłącznie skazani na intuicję i zdrowy rozsądek, co z pewnością nie wystarczy, aby przekonać do głoszonych zasad wymagającą i krytyczną młodzież. Szczególnie do młodych ludzi poszukujących odpowiedzi na egzystencjalne pytania w świetle społecznej nauki Kościoła, w tym o właściwe postawy patriotyczne, powinny być formułowane na bieżąco stanowiska wobec szeroko komentowanych wydarzeń - czy szerzej - zjawisk społecznych, niezależne od obowiązującej poprawności politycznej, pozbawione zabarwień nacjonalistycznych czy też skrajnie liberalnych. Pokolenie to, nie znajdując wystarczająco przekonujących wskazań, będzie skłonne kierować swoje zainteresowania ku lansowanemu przez masmedia w sposób profesjonalny i przy zaangażowaniu ogromnych środków finansowych - hedonistycznemu stylowi życia.

O WSPÓŁCZESNYM PATRIOTYZMIE, KTÓRY WYMAGA PROFESJONALIZMU.

Rozmowa z dr Ferdynandem Froissartem - wieloletnim nauczycielem, wicekuratorem (...) – cd.

11. A może warto przypomnieć (i przypominać młodym) o tym, co o patriotyzmie mówił nasz wielki rodak - papież Jan Paweł II?

Ojciec św. Jan Paweł II wielokrotnie udowydniał zdumionemu światu, że wymagająca wyrzeczeń, a jednocześnie nadająca życiu głęboki sens wiara chrześcijańska jest bardzo atrakcyjna dla młodego pokolenia, jeśli jej istota będzie przekazywana przez obdarzonych autorytetem mistrzów. Nauczał również, że my Polacy jesteśmy szczególnie powołani zarówno do pielęgnacji odziedziczonej wiary, jak i do niesienia jej Europie. Wielokrotnie też apelował, abysmy zadbali o twórczą obecność polskiego chrześcijaństwa w przestrzeni europejskiej.

12. Jak więc wspomagać i wspierać nauczycieli w dziele patriotycznej edukacji?

Jako jedną z dróg wspomagającą oddziaływania wychowawcze w dziedzinie patriotyzmu, proponuję opracowanie i wydanie w postaci książkowej *Elementarza patriotyzmu*, który adresowany byłby przede wszystkim do ludzi poszukujących wskazówek, odpowiedzi w sferze egzystencjalnej, w konkretnych sytuacjach życiowych. Na treść wspomnianego dziełałożyłyby się szczere, możliwie wyraziste i wyczerpujące odpowiedzi powszechnie znanych i szanowanych - postępujących i wypowiadających się w życiu publicznym w duchu uniwersalnym, niebędącym w sprzeczności z wartościami chrześcijańskimi - osób reprezentujących różne sfery aktywności społecznej, potrafiących rzeczowo odpowiedzieć na różne pytania. O ilości i treści pytań ostatecznie zdecydowałiby specjaliści.

--> **Panie Doktorze, bardzo dziękuję za rozmowę.**

Rozmawiał – Julian Piotr Sawiński, redaktor naczelny „NE”

**PROBLEM, KTÓRY WARTO ROZPOZNAĆ!
Jakie są przyczyny werbalnej agresji dzieci?**

Problem werbalnej agresji dzieci przedstawia m.in. Wioletta BUDNY w artykule pt. *Agresja werbalna dzieci* (2. („Przegląd Oświatowy” 2010 nr 6, s. 18-19). Warto przeczytać!

Jest on drugą częścią opracowania prezentującego problem dziecięcej agresji. W pierwszej części przedstawiono argumenty świadczące o występowaniu i używaniu werbalnej agresji dzieci, a w drugiej jej przyczyny. Właśnie – o poznanie przyczyn tu chodzi. Wg Alberta Bandury są to zachowania wyuczone społecznie, spowodowane niewłaściwymi wzorcami w czasie rozwoju dziecka. Dzieci najczęściej stosują kłótnię i agresję fizyczną. Stąd pytania:

- Jakie są najczęstsze przyczyny dziecięcej agresji?
- Czy szkoła jest w stanie eliminować przyczyny uczniowskiej agresji i jakoś złagodzić jej skutki?
- Co jest główną przyczyną agresywnych zachowań młodzieży?
- Czy proponowane obecnie rodzinie przez szkołę formy współpracy są wystarczające i skuteczne?

Okazuje się, że najbardziej sprzyjającym środowiskiem do uczenia się agresywnych zachowań jest dom, w którym rodzice karzą dziecko za agresywne zachowania. Badania wykazują, że stosowanie przez rodziców kar wobec dzieci jest powszechne. Wpływają one na agresywne zachowania dzieci w codziennym życiu. Inni alarmują, że polska rodzina przeżywa poważny, ogromny kryzys. Stąd pytanie, czy i jak szkoła może pomóc rodzinie? Problem ww. trzeba rozpoznać i rozważyć, a artykuł warto przestudiować! (JPS)

DLACZEGO SZKOŁA POTRZEBUJE KREATYWNOŚCI?

--> **KREATYWNOŚĆ SZKOŁY** - to przede wszystkim pozytywne nastawienie na zmiany, postawa twórcza pozwalająca na rozwiązywanie problemów. Jest to naturalna cecha ludzi, dzięki której można rozwiązywać trudne problemy. Przejawia się w nowych pomysłach, wymyślaniu i opracowaniu oryginalnych rozwiązań itd.

--> **Zapraszam do odpowiedzi sobie na pytanie, czy nasza szkoła jest kreatywna?**

Czy w Polsce są kreatywne, innowacyjne szkoły?

Temat ważny i dyskusyjny, od lat podnoszony i dyskutowany. Ciekawie charakteryzuje ten problem prof. Łukasz Turski (2010) w wywiadzie pt. **Edukacji potrzebny jest plan Balcerowicza**, prowadzonym przez red. Annę Rękawek w nr 3. tegorocznego „Dyrektora Szkoły”. Prof. Ł. Turski powiedział m.in. coś, co jest przecież od dawna oczywiste, że kształcenie człowieka nie jest i nie może być podobne do procesów na produkcyjnej taśmie. Prof. Łukasz Turski (2010) powiedział o tym wprost, że: *Kształcenie to nie jest taśma produkcyjna, o czym zapomina się w aktualnych rozwiązaniach systemowych, w których brakuje mi dwóch rzeczy: nie słyszę indywidualne dziecko i nie słyszę indywidualny nauczyciel. Dziecko jest centralne dla szkoły, ma być uczone indywidualnie, nie grupowo, a nauczyciel jest twórczym człowiekiem, który według własnego pomysłu realizuje bardzo ogólnie zarysowaną podstawę programową i ogólne wymagania.* Jak ma wyglądać ten plan Balcerowicza dla edukacji?

--> **Zapraszam do lektury – ten wywiad warto przeczytać!**

Plastyczne prace dziecka szkolnej świetlicy SP nr 18 w Koszalinie na wystawie w CEN (fot. A. Paczkowski)

Dlaczego po pierwsze: trzeba nauczycieli zainteresować innowacjami?

Na ww. pytanie interesująco i dość wyczerpująco odpowiedział dr Jan Fazlagić w artykule pt. **Dlaczego potrzebujemy innowacyjnej oświaty?** („Dyrektor Szkoły” – Dodatek do 2010/2). Autor uzasadnił potrzebę zabiegania o kreatywność i innowacyjność szkoły XXI wieku, a także przedstawił interesujące kryteria kreatywności oraz potrzebę rozwijania szacunku do oryginalności.

Jeśli więc, szkoła dziś powinna być innowacyjna, twórcza – to warto postawić sobie pytanie, dlaczego większość nauczycieli powinna interesować się innowacjami oraz uzasadnić twierdzenie, że: **Po pierwsze: zainteresować innowacjami** („Edunews.pl” – z 01.03.2010).

--> **Zapraszam do lektury – warto te artykuły przeczytać w całości!**

DLACZEGO SZKOŁA POTRZEBUJE KREATYWNOŚCI? – cd.

--> **KREATYWNOŚĆ NAUCZYCIELA** - to podobnie jak ww. - przede wszystkim pozytywne nastawienie na zmiany, postawa twórcza pozwalająca na rozwiązywanie problemów. Przejawia się w nowych pomysłach, opracowaniu oryginalnych rozwiązań itd. Słusznie prof. Krzysztof J. Szmidt (2009) wskazuje, że warto pielęgnować nie tylko dziecięcą, ale i dorosłych ciekawość, bo: *Ciekawość - pierwszy stopień do twórczości.*

--> **Zapraszam do postawienia sobie pytania, czy jestem kreatywnym nauczycielem?**

Dlaczego szkoła potrzebuje kreatywnych nauczycieli i uczniów?

Właściwe zaprojektowanie i opracowywanie jakiegoś nowego, ciekawego projektu, programu lub innego twórczego działania jest zwykle już przejawem pomysłowości i kierunkowych zainteresowań oraz kreatywności danej osoby, rozumianej najczęściej jako swoista **postawa - nastawienie na nowość**.

W literaturze pedagogicznej można spotkać rozmaite definicje "kreatywności" (twórczości) Różne są też jej aspekty, cechy, strategie i priorytety. Zawsze jednak jest to określona aktywność człowieka, która tworzy nowe wytwory. A ważne przy tym jest, żeby były one wartościowe społecznie.

--> **Zapraszam do lektury – warto przeczytać całość! (JPS)**

1. FAZLAGIĆ J., *Dlaczego potrzebujemy innowacyjnej oświaty?* „Dyrektor Szkoły” – Dodatek „Niezbędnik Dyrektora” 2010 nr 1, s. 2-3.
2. PAŚKO Z. I., *Magia egalitaryzmu.* „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 2, s. 33-34.
3. SAWIŃSKI J. P., *Po pierwsze: Zainteresować innowacjami.* „Edunews.pl” – z 01.03.2010.
4. SZMIDT K. J., *Ciekawość - pierwszy stopień do twórczości.* „Psychologia w Szkole” - 2009 nr 1, s. 67-78.

Plastyczna praca dziecka szkolnej świetlicy SP nr 18 w Koszalinie na wystawie w CEN (fot. A. Paczkowski)

Czy w Polsce marnowany jest potencjał najlepszych, najzdolniejszych uczniów?

ARTYKUŁ, KTÓRY WARTO PRZECZYTAĆ!

Zbigniew I. PAŚKO, *Magia egalitaryzmu.* „Dyrektor Szkoły” 2010 nr 2, s. 33-34.

Na ww. postawione, ważne dla edukacji, pytanie interesująco odpowiada dr Zbigniew I. Paśko (2010) w swym artykule pt. *Magia egalitaryzmu*. Píše m.in. o marnowaniu w Polsce potencjału najlepszych, najzdolniejszych uczniów. Stwierdza, że: (...) *Aby takie marnotrawstwo się nie zdarzało, muszą istnieć szkoły najwyższego lotu, które pozwalają na rozwinięcie skrzydeł najlepszym, dając im możliwość na osiągnięcie najwyższych wyników. Orły bowiem nie uczą się mistrzowskiej sztuki szybowania w szkole dla bażantów....*

--> **Zapraszam do lektury – artykuł warto przeczytać! (JPS)**

BUŁGARSKA „BABA MARTA” NA SZCZĘŚCIE, CZYLI O WIZYJCIE STUDYJNEJ W BUŁGARII

W pierwszych dniach marca (8-12.03) br. w ramach projektu GRUNDTVIG - PROTFOLIO KOMPETENCJI KLUCZOWYCH NAUCZYCIELA EUROPEJSKIEGO miałyśmy przyjemność gościć w stolicy Bułgarii.

Tym razem przedstawicielami Centrum Edukacji Nauczycieli były: Anna Walkowiak – polski koordynator projektu oraz Anna Kiełb – konsultant CEN. Na spotkaniu zostały przedstawione propozycje zajęć, w trakcie których nauczyciele mogliby opanować kompetencje kluczowe, opisane w portfolio.

Anna Walkowiak zaprezentowała, przygotowany w Polsce, opis warsztatów, konferencji, kursów on-line dotyczących kompetencji wypowiadania się, słuchania oraz nauki języka obcego. Nasi partnerzy omówili własne propozycje dotyczące pozostałych kompetencji kluczowych. Po każdej prezentacji odbywały się burzliwe dyskusje na temat przedstawionych pomysłów. A pomysły były bardzo różnorodne – od krótkich wykładów do bardzo rozbudowanego systemu wdrażania kompetencji emocjonalnych.

Doszliśmy do wniosków, że kształcenie kompetencji kluczowych wymaga raczej długich i systematycznych działań, ponieważ nie są to proste umiejętności. Po zakończonych prezentacjach Natalia - hiszpański koordynator projektu - zaproponowała, abyśmy podjęli działania zmierzające do zrealizowania projektów szkoleń w naszych placówkach. Szkoda by było, gdyby te pomysły pozostały tylko na papierze, ale to już może być działalność w ramach innego projektu.

Dokonując ewaluacji projektu wypełniliśmy kwestionariusze ankiety oraz wymieniliśmy się refleksjami na temat jego realizacji, organizacji spotkań, możliwości komunikacji i sprawności koordynowania działaniami.

Po burzliwych dopołudniowych dyskusjach gospodarze oprowadzali nas po urokliwych zakątkach Sofii. Mieliśmy okazję zwiedzić unikatowe muzeum ikon znajdujące się w podziemiach Cerkwi Aleksandra Newskiego. Z zewnątrz budowla przykuwa oko wspaniałą połączoną kopułą. W jej wnętrzu znajdują się trzy ołtarze, a bogaty wystrój uzupełniają freski i niezwykle cenne ikony. Zwiedziliśmy również Kościół św. Jerzego - wczesnochrześcijańską rotundę z czerwonej cegły, będącą najstarszym budynkiem, znajdującym się w Sofii.. Rotunda została zbudowana przez Rzymian w IV wieku naszej ery. Wewnątrz oraz w centralnej kopule zachowały się oryginalne freski z XII-XIV wieku.

Niezmiennym elementem wizyt w krajach partnerskich projektów jest wizyta w szkole. Bułgarscy gospodarze zaprosili nas do placówki, w której była szkoła podstawowa, gimnazjum i liceum. Spotkaliśmy się tam z nauczycielami oraz uczestniczyliśmy w lekcji języka włoskiego, w czasie której rozmowy w języku Dantego prowadził Pietro – przedstawiciel włoskiej placówki, uczestniczącej w projekcie.

Uczestnicy studyjnego spotkania w Bułgarii (fot. Arch. CEN)

BUŁGARSKA „BABA MARTA” NA SZCZĘŚCIE, CZYLI O WIZYCIE (...) – cd.

Uczestnicy studyjnego spotkania w Bułgarii podczas debaty o portfolio nauczyciela (fot. Arch. CEN)

Obejrzeliśmy też występy szkolnego zespołu tańca ludowego oraz poznaliśmy bułgarską tradycję obchodzenia święta BABA MARTA. Na początku marca bliskich obdarowuje się biało-czerwonymi sznureczkami, które mają zapewnić szczęście przez cały rok, jeśli obdarowany będzie je nosił do końca miesiąca. W prezencie od bułgarskich uczniów również otrzymałyśmy takie sznureczki. W czasie naszej wizyty mogłyśmy zaobserwować mnóstwo osób noszących ten charakterystyczny gadżet, udekorowana nim była prawie każda wystawa sklepowa, taksówka, urząd. Białe – czerwone wstążeczki wisiały również na drzewach, jako symbole osób, które zmarły.

Miałyśmy też okazję porozmawiać z chłopcem, którego tata jest Polakiem, w tej chwili już nieposługującym się rodzimym językiem. Dzieci w tej rodzinie uczą się polskiego w szkole przy ambasadzie. Chłopiec świetnie mówi po polsku i marzy o zobaczeniu kraju swojego ojca. To było wzruszające spotkanie, kiedy w sercu Bułgarii, mogłyśmy usłyszeć piękną polszczyznę.

Anna Kiełb - konsultant CEN w Koszalinie

zabytki Sofii (fot. Arch. CEN)

Piękno architektury bułgarskiej stolicy -

WIOSENNE ZESPOŁY METODYCZNE CEN - W OBIEKTYWIE

19-20 marca 2010 roku w Zespole Szkół nr 11 w Koszalinie CEN organizowało „Wiosenne zespoły metodyczne” dla nauczycieli różnych przedmiotów nauczania i specjalności. Tradycyjnie połączone one były z Targami edukacyjnymi, na których swoje propozycje edukacyjnych książek, podręczników i innych środków dydaktycznych proponowały różne krajowe wydawnictwa. Oto XI Targi edukacyjne w obiektywie.

Nauczyciele na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

Nauczyciele na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

WIOSENNE ZESPOŁY METODYCZNE CEN - W OBIEKTYWIE – cd.

Nauczycielskie warsztaty podczas Wiosennych zespołów metodycznych CEN (fot. A. Paczkowski)

Nauczycielskie dyskusje na XI Targach edukacyjnych CEN (fot. A. Paczkowski)

II ZJAZD AKADEMII ZARZĄDZANIA DYREKTORA SZKOŁY 2009/2010

23 marca 2010 w Warszawie, w Bibliotece Narodowej, odbył się II Zjazd Akademii Zarządzania Dyrektora Szkoły pn. „Praktyka nadzoru pedagogicznego i ruch kadrowy w szkołach”. Organizatorem spotkania był miesięcznik „Dyrektor Szkoły”, który zaprosił na nie dyrektorów szkół z różnych stron Polski.

Spotkanie było poświęcone przede wszystkim szkolnemu prawu pracy oraz praktyce nadzoru pedagogicznego. Były omówione także tematy z dziedziny prawa oświatowego nastroczające najwięcej trudności w codziennym zarządzaniu placówką oświatową. Spotkanie odbywa się pod patronatem Minister Edukacji Narodowej.

II Zjazd Akademii Zarządzania Dyrektora Szkoły koncentrował się przede wszystkim na praktycznych zagadnieniach ruchu kadrowego w oświacie oraz urlopach nauczycielskich, a w części dotyczącej nadzoru na jego praktycznej realizacji, m.in. przygotowaniu harmonogramu ewaluacji, sformułowania zadań, które należy wykonać w czterech obszarach wymagań, budowie narzędzi ewaluacyjnych.

Ostatni blok spotkania został poświęcony ochronie danych osobowych oraz bieżącym problemom prawa oświatowego. Uznani eksperci odpowiadali na pytania uczestników.

„Dyrektor Szkoły – miesięcznik kierowniczej kadry oświatowej”, od 1994 roku wspiera dyrektorów szkół, przedszkoli oraz innych placówek oświatowych w wypełnianiu zadań i obowiązków zgodnie z przepisami prawnymi oraz nowocześnie wiedzą z zakresu psychologii, pedagogiki i teorii zarządzania. Wydawcą miesięcznika jest Wolters Kluwer Polska.

Magdalena Dobosz - Warszawa

PYTANIA, KTÓRE WARTO POSTAWIĆ!

JAK POZNAĆ SIEBIE? JAK ZROZUMIEĆ INNYCH?

Ciekawe odpowiedzi na ww. pytania można znaleźć w artykule Joanny i Przemysława DUCHNIEWICZÓW pt. **Poznać siebie, zrozumieć innych (cz. 2)** („Psychologia w Szkole” 2010 nr 1, s.38-49). Autorzy piszą, że koncepcja typów psychologicznych zakłada, że pewne preferencje są wrodzone, a inne nabyte. Te drugie wymagają nakładu energii, często świadomej i celowej pracy. Dlatego ważne jest, aby pozwolić dziecku na naturalny i spontaniczny rozwój jego wrodzonych preferencji – wykorzystać jego mocne strony.

Autorzy wskazują także, że: *Jeszcze nie tak dawno teorie zarządzania i rozwoju talentów skupiały się przede wszystkim na koncepcji pracy nad słabymi stronami. Dzisiaj już wiadomo, że rozwijanie naszych wrodzonych preferencji, talentów i silnych stron pomaga nie tylko w osiąganiu ponadprzeciętnych wyników, jest również źródłem satysfakcji, pasji i zdrowia psychicznego. Przez lata leworęczne dzieci zmuszano do pisania prawą ręką wbrew ich naturalnej preferencji; na szczęście te czasy już minęły. Dzisiaj, po zbadaniu i ostatecznym ustaleniu się lateralizacji, zachęca się dzieci do zachowań zgodnych z wrodzoną preferencją. Ale przecież na co dzień niejednokrotnie wymagamy od siebie czy od innych osób (również naszych uczniów) zachowań niezgodnych z naszymi lub ich preferencjami, wynikającymi z typu osobowości. Zdarza się też, że oceniamy innych przez pryzmat własnych preferencji.*

Artykuł warto przeczytać! Warto też postawić sobie pytania:

1. Jak doskonalić własne wrodzone i nabyte preferencje?
2. Dlaczego wymagamy od innych zachowań niezgodnych z ich preferencjami?
3. Jak uwolnić się od oceniania innych przez pryzmat własnych preferencji?

1. DUCHNIEWICZ J., DUCHNIEWICZ P., *Poznać siebie, zrozumieć innych (cz. 2)*. „Psychologia w Szkole” 2010 nr 1, s.38-49.

**WYNIKI I DIECEZJALNEGO KONKURSU WIEDZY RELIGIJNEJ
szkół podstawowych - etap rejonowy w Koszalinie**

I Diecezjalny Konkurs Wiedzy Religijnej dla uczniów szkół podstawowych był zorganizowany po raz pierwszy dla szkół całej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. W roku szkolnym 2008/2009 konkurs obejmował tylko uczniów szkół podstawowych Koszalina. Organizatorem konkursu jest Wydział Katechetyczny Kurii Biskupiej w Koszalinie przy współpracy Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie. W październiku regulamin konkursu został przesłany drogą elektroniczną do wszystkich szkół podstawowych naszej diecezji oraz zamieszczony na stronie internetowej CEN w Koszalinie.

Piękno wnętrza kołobrzeskiej Bazyliki (fot. mm.koszalin)

10 marca 2010 r. w Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie odbył się etap rejonowy *I Diecezjalnego Konkursu Wiedzy Religijnej* dla uczniów szkół podstawowych. Udział wzięło 61 osób ze szkół podstawowych rejonu Koszalina, wyłonionych w etapach szkolnych, przeprowadzonych 22 stycznia 2010 r. Uczestnicy, w ciągu 60 minut, rozwiązywali test składający się z 40 zadań. Komisja konkursowa wyłoniła 10 finalistów, którzy będą reprezentować nasz rejon w etapie diecezjalnym, który odbędzie się 12 maja 2010 r. w Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie.

Finaliści etapu rejonowy w Koszalinie oraz ich nauczyciele - opiekunowie

1. Weronika Bednarczyk - Szkoła Podstawowa nr 7 w Koszalinie, opiekun: Natalia Bronka,
2. Robert Bońkowski - Szkoła Podstawowa nr 13 w Koszalinie, opiekun: Elżbieta Szewczyk,
3. Piotr Kłapiński - SP nr 13 w Koszalinie, opiekun: Elżbieta Szewczyk,
4. Borys Lebedowicz - Katolicka Szkoła Podstawowa w Koszalinie, opiekun: Hanna Hansz,
5. Renata Słota - Szkoła Podstawowa nr 2 w Sianowie, opiekun: Joanna Drejska,
6. Mateusz Szmyjda - SP nr 7 w Koszalinie, opiekun: Weronika Krajewska,
7. Kinga Gawin - Szkoła Podstawowa nr 17 w Koszalinie, opiekun: Teresa Szewczyk,
8. Oliwia Kłós - SP nr 13 w Koszalinie, opiekun: Elżbieta Szewczyk,
9. Katarzyna Morawiec - Szkoła Podstawowa w Boninie, opiekun: Sylwia Bukowska .

Alicja Lorenz – nauczycielka religii, doradca metodyczny CEN

DEKALOG INTERNETOWEJ EDUKACJI

Dekalog e-nauczania, sformułowany w Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji na Uniwersytecie Warszawskim, dotyczy modelu edukacji internetowej, w którym występuje pełne zaangażowanie nauczania w wykorzystaniu najnowszych technologii. Dla uczestników projektu „e-Belfer – przygotowanie nauczycieli do stosowania e-learningu w nauczaniu i samokształceniu” rozpoczynających swoją przygodę z e-learningiem 10 przykazań edukacji internetowej to ważne wskazówki na przyszłość (1).

1. Łącz edukację internetową ze stacjonarną (Be blended).
2. Połóż większy nacisk na interakcję ze studentami niż na opracowanie wymyślnych, zautomatyzowanych narzędzi.
3. Utwórz grupę społeczną z uczestników zajęć, pracując w zespole z integratorem oraz asystentem.
4. Indywidualizuj poziomy trudności zajęć.
5. Stawiaj dobrze określone cele – nie przeładuj programu.
6. Bądź multimedialny – w szczególności nagrywaj pliki dźwiękowe.
7. Planuj aktywność studenta, sprawdzaj stopień przyswajania wiadomości – automatyzuj testowanie.
8. Oddzielaj proces nauczania od fazy certyfikacji – pozwalaj na powtarzanie testów w fazie uczenia
9. Monitoruj proces dydaktyczny – w ankietach ewaluacyjnych zadawaj pytania otwarte.
10. Bądź elastyczny (1).

1. SKARŻYŃSKA B., *Projekt „Akademia Przedsiębiorczego Obywatela”*. Dekalog e-nauczania. „Inspiracje” 2009 nr 5/85, s. 6.

DLACZEGO ROZMAWIAĆ O NAUCZYCIELSKIEJ ETYCE?

Ciekawe, co nurtuje obecnych nauczycieli w zakresie osobistej i zawodowej etyki? Oto kilka pytań:

- ➔ Czy zagadnienia etyczne są istotne w codziennej pracy nauczyciela?
- ➔ Czy przyjmować dowody wdzięczności i szacunku od uczniów?
- ➔ Jak rozmawiać o problemach w szkole, nie eskalując konfliktów?
- ➔ Czy moralne jest udzielanie korepetycji swoim uczniom?
- ➔ Jakie są europejskie standardy nauczycielskiej etyki zawodowej?

Nad tymi kwestiami zastanawiali się nauczyciele podczas okręgowych konferencji ZNP w marcu tego roku. Poznali europejskie standardy nauczycielskiej etyki zawodowej, w tym treści **Międzynarodowej Karty Nauczyciela** i rekomendacji UNESCO w sprawie statusu nauczycieli oraz kodeksy etyczne w Europie, które od lat funkcjonują np. w Wielkiej Brytanii (MK 2010).

W Polsce kilka razy już proponowano wprowadzenie w życie kodeksu etyki nauczycieli, ale w praktyce takich rozwiązań jeszcze u nas nie ma. Obecnie tworzone są projekty kodeksu etyki nauczycieli (Froissart 2009). Stworzenia takiego kodeksu podjął się ZNP. Pod koniec ubiegłego roku projekt takiego dokumentu przygotowała dla tego związku prof. etyki Magdalena Środa. Trwa nad nimi dyskusja. Po zakończeniu konsultacji powstanie kodeks etyki nauczyciela wydany w formie książkowej (JPS).

-
1. FROISSART F., *Kodeks etyczny nauczyciela – projekt*. „Nauczycielska Edukacja” 2009 nr 7/53, s. 10-12.
 2. MK, *Porozmawiajmy o etyce. Ruszyły konferencje w województwach*. „GN” 2010 nr 11, s. 2.

JAK ROZWIJAĆ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ?

- ➔ Czy jestem przedsiębiorczym, zaradnym nauczycielem?
- ➔ Czy potrafię rozbudzić i wzmocnić uczniowską przedsiębiorczość?
- ➔ Dlaczego warto być kreatywnym, zaradnym, przedsiębiorczym nauczycielem?
- ➔ Czego dotyczy i na czy polega moja najnowsza innowacja edukacyjna?

Dzień Przedsiębiorczości w Zespole Szkół nr 1 (ekonom) w Koszalinie (fot. mm.koszalin)

Dlaczego priorytetem jest dziś kreatywność i przedsiębiorczość?

Wielu współczesnych autorów różnych prac przypisuje ludzkiej kreatywności i twórczej postawie rosnące znaczenie społeczne i edukacyjne. Mówi się teraz i pisze o powstawaniu nowej warstwy społecznej, określanej jako "**klasa kreatywna**", do której należą przedstawiciele różnych zawodów, wytwarzający nowe idee czy technologie (Praszkier 2005). Nasuwają się więc pytania: Czy nauczyciele należą do ww. „kreatywnej klasy”? Co znaczy obecnie kreatywny nauczyciel i jakim on powinien być? Jaki może być nasz udział w budowaniu epoki kreatywności i przedsiębiorczości?

Priorytet to coś pierwszego, wartościowego, ważnego i godnego szczególnej uwagi. Ostatnio często i dość dużo mówi się o potrzebie koncentrowania się w szkole czy danej edukacji na realizacji priorytetów. Priorytety edukacyjne wydają się faktycznie ważne. W życiu przecież zwykle osoby, które mają wyraźne i rozwinięte własne hobby lub życiową pasję (czyli takie własne priorytety) zakorzenione w konkretnej wiedzy i umiejętnościach, często decydują się na wybór nowej (często kolejnej) innowacji w szkole. Łatwiej od innych ujawniają swoją kreatywność. Innowacje edukacyjne wymagają nie tylko sporo aktualnej wiedzy, ale przede wszystkim wyobraźni, fantazji, pomysłowości, innowacyjności i cywilnej odwagi.

Z wielu względów warto z budzenia, rozwoju i wspierania poznawczych zainteresowań uczniów, **uczynić priorytet edukacji przedmiotowej**. Jest on ważny i potrzebny również w doskonaleniu i samokształceniu nauczycieli. Trzeba rozpoznać (zdiagnozować), czy obecna szkoła potrafi to zadanie podjąć i wykonać? A nauczycieli warto przeszkolić w ww. tematyce, bo oni powinni nie tylko stale aktualizować swoją wiedzę przedmiotową, a także uwierzyć we własne kreatywne możliwości. Niektórzy, całkiem do rzeczy, wskazują, że: **Wiara w ucznia czyni cuda** (Lachowicz-Tabaczek 2010).

Przenosząc tę wielką wiarę na sprawy nauczycielskie można powiedzieć, że wiara w innowacyjność, przedsiębiorczość i kreatywność nauczyciela może też czynić cuda oraz zasadniczo zmienić szkolne uczenie się, tak, aby je dostosować do warunków epoki cyfrowej (Sawiński 2006).

1. LACHOWICZ-TABACZEK K., *Wiara w ucznia czyni cuda*. „Psychologia w Szkole” 2010 nr 1, s. 4-14.
2. PRASZKIER R., *Zmiana społeczna jako wynik innowacyjności jednostki*. [w:] J. Kostynowicz (red.), *Innowacje a jakość edukacji. Materiały konferencyjne*. Warszawa: Wydaw. CODN 2005, s. 77-96.
3. SAWIŃSKI J. P., *Jak rozbudzić dyrektorską kreatywność?* "Dyrektor Szkoły" 2006 nr 10, s. 26-29.

2010 – EUROPEJSKIM ROKIEM WALKI Z UBÓSTWEM I SPOŁECZNYM WYKLUCZENIEM

Rok 2010 ustalono **Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Społecznym Wykluczeniem** (European Year for Combating Poverty and Social Exclusion). Oczywiście jest, że nie istnieje żaden magiczny środek, który położyłby kres ubóstwu. Organizatorzy akcji twierdzą, że jedno wydaje się pewne: zwycięstwo w tym zakresie można odnieść, tylko wspólnymi siłami. Uważają, że nadeszła pora, aby odbudować solidarność, sprawiedliwość i społeczną jedność. Oczywiście jest, że **Edukacja nowoczesna jest humanistyczna** (1).

Hinduskie dzieci na ulicy (fot. Miłosz Janczewski)

Solidarność jest kluczową wartością Unii Europejskiej, szczególnie w dobie kryzysu. Słowo „Unia” mówi samo za siebie – wspólnie stawiać czoła kryzysowi gospodarczemu. Zasada solidarności gwarantuje wszystkim jakieś poczucie bezpieczeństwa. Co można zrobić dobrego w tym temacie, w wymiarze osobistym, szkolnym i społecznym?

Co ja mogę zrobić dla tej sprawy?

1. Zachęcić do pełnego zaangażowania się w walkę z ubóstwem i społecznym wykluczeniem, na poziomie lokalnym i krajowym.
2. Zainspirować wszystkich obywateli UE do walki z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.
3. Wysłuchać potrzeb i zmartwień tych, którzy cierpią z powodu ubóstwa i wykluczenia.
4. Nawiązać współpracę ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami pozarządowymi, które walczą z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.
5. Pomóc w zniszczeniu stereotypów i napiętnowania wskutek ubóstwa i wykluczenia.
6. Promować społeczeństwo, które dba o rozwój jakości życia, społeczny dobrobyt i o równe możliwości dla wszystkich.
7. Stymulować solidarność między pokoleniami i zapewnić zrównoważony wzrost (2).

1. SAWIŃSKI J. P., *Edukacja nowoczesna jest humanistyczna*. „Edunews.pl” – z 08.03.2010.

2. [www: ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=637](http://www.ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=pl&catId=637)

Co wspólnie można zrobić w szkole?

1. Zachęcić innych do zaangażowania się w walkę z ubóstwem i społecznym wykluczeniem, na poziomie szkolnym, lokalnym i krajowym.
2. Zainspirować innych nauczycieli do walki z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.
3. Wysłuchać potrzeb i zmartwień tych bliskich, którzy cierpią z powodu ubóstwa i wykluczenia.
4. Rozmawiać z młodzieżą o potrzebie budowania społeczeństwa obywatelskiego oraz walce z ubóstwem i społecznym wykluczeniem.
5. Edukować w duchu eliminacji stereotypów i napiętnowania wskutek ubóstwa i wykluczenia.
6. Uwrażliwiać uczniów na jakość życia. Promować społeczeństwo, które dba o rozwój jakości życia, społeczny dobrobyt i o równe możliwości dla wszystkich.
7. Stymulować solidarność między pokoleniami i zapewnić zrównoważony wzrost.

Jak skutecznie inspirować uczniów i studentów do nauki? O warsztatach Apple

23 marca 2010 r. zorganizowano konferencję Apple z warsztatami, w Hotelu Sheraton w Warszawie, dla kadry zarządzającej szkołami oraz dla osób odpowiedzialnych za IT w instytucjach edukacyjnych. Dzień później - **24 marca 2010 r.** zaproszono też do Hotelu Sheraton władze uczelni wyższych i osoby odpowiedzialne za infrastrukturę IT na uczelniach. Motywem wiodącym konferencji było: **Edukacja XXI wieku na niecodziennych warsztatach Apple.**

Zdaniem organizatorów (i nie tylko) nowe pokolenie uczniów i studentów oczekuje, że proponowane im środowisko nauki będzie uwzględniać mobilny styl ich życia, integrować współczesne narzędzia cyfrowe, umożliwiać adaptację do indywidualnego stylu nauki, wreszcie, że będzie zachęcać do współdziałania i pracy zespołowej. Postawili m.in. pytanie, jak współczesna szkoła czy uczelnia może **odpowiedzieć na to oczekiwanie?** Z jednej strony - zatrudniając **nauczyciela, który będzie rozumiał** potrzeby i wyzwania uczniów epoki cyfrowej; z drugiej - niezwykle istotne jest **zintegrowane i kompletne środowisko do cyfrowej nauki** - takie, dzięki któremu nauka możliwa jest zawsze i w każdym miejscu.

Już od dziesięcioleci organizatorzy ww. konferencji dostarczają nauczycielom narzędzia otwierające nowe możliwości, inspirujące uczniów i studentów. Stale wprowadzają na rynek innowacyjne produkty zaprojektowane z myślą o edukacji. Na specjalnie zorganizowanych warsztatach zaprezentowano **innowacyjne technologie Apple, które są źródłem inspiracji** dla uczących się i nauczających oraz stwarzają nauczycielom zupełnie nowe możliwości, jakich nie mieli w swojej dotychczasowej karierze zawodowej.

Udział w konferencji Apple był bezpłatny. Konferencja miała charakter warsztatowy, pozwoliła zdobyć **praktyczną wiedzę i umiejętności w zakresie podnoszenia jakości edukacji** w szkole lub uczelni. Odbędzie się w języku angielskim, oczywiście, z zapewnieniem tłumaczenia. Aby uzyskać więcej informacji o niej wystarczy kliknąć w poniższy link:

http://www.seminars.apple.com/cgi-bin/WebObjects/ASPRegistration.woa/wa/eventDetails?eventid=93465&locs=pl_pl (szkoły)

http://www.seminars.apple.com/cgi-bin/WebObjects/ASPRegistration.woa/wa/eventDetails?eventid=93466&locs=pl_pl (uczelnie) (Red.).

PROBLEM, KTÓRY WARTO ROZWAŻYĆ!

CZY INDYWIDUALIZM JEST W SZKOLE FIKCJĄ?

Niedawno prof. Tomasz Szkudlarek (2) na internetowym portalu „Edunews.pl” rozważał problem: **Szkoła wobec nowych mediów.** Napisał m.in., że: Bardzo trafna wydaje mi się obserwacja wskazująca na faktycznie grupowy charakter pracy uczniów – rzeczywiście, **szkolny indywidualizm często jest fikcją.** Ta (jeszcze) kontestowana przez uczniów jednostkowa optyka nie jest jednak deficytem ani wynalazkiem samej szkoły – została jej narzucona przez obecny porządek społeczny. W tradycji szkoły jest mnóstwo doświadczeń i koncepcji pracy zespołowej, metoda projektów jest znana od ponad stu lat i wciąż obecna w kształceniu nauczycieli. Bardzo łatwo można je przywrócić do praktyki szkolnej, ale jest to sprzeczne z logiką egzaminowania, z neoliberalnym indywidualizmem zakładającym konieczność rywalizacji między jednostkami, wreszcie – w głębszych i rzadko dostrzeganych warstwach – z ideologią gospodarki/społeczeństwa wiedzy, gdzie zakłada się „prywatyzację” wiedzy i ścisłą ochronę praw jej własności. W tym sensie uczniowie pomagający sobie wzajemnie zachowują się nielogicznie i wbrew własnemu interesowi. Dlatego zapewne uczniowie bardziej ambitni, o silniejszej motywacji osiągnięć, będą wchodzić w działania kooperacyjne rzadziej; pozostali porzucą je zapewne na późniejszych etapach kształcenia.

Ten problem – wskazuje profesor (2) - odsyła do pozaszkolnego układu zależności, do braku w naszym kraju prawomocnych ideologii wspólnotowych (w rodzaju europejskiej socjaldemokracji czy amerykańskiego komunitaryzmu). Całą energię kierujemy na wspieranie procesów indywidualizacji, prywatyzacji, parametryzacji etc. Indywidualizm w szkole jest tylko jednym z efektów tych procesów. **Indywidualizm jest trendy** (1) (Wypowiedź prof. Szkudlarka jest fragmentem opracowania „Młodzi i media. Nowe media a uczestnictwo w kulturze”. Raport Centrum Badań nad Kulturą Popularną SWPS, Warszawa, styczeń 2010 r.; CC-BY-NC-SA; patrz: **Młodzi: połączeni i podłączeni**) (JPS).

1. SAWIŃSKI J. P., *Indywidualizm jest trendy.* „Edunews.pl” - z 06.09.2009.

2. SZKUDLAREK Tomasz, *Szkoła wobec nowych mediów.* „Edunews.pl” – z 17.03.2010.

Co to jest: nowoczesność czy brak wychowania?

Od kilku tygodni spotykam się z chłopakiem. Podoba mi się, mam z nim o czym rozmawiać, jest interesujący. Dręczy mnie jednak to, że nie jest zbyt szarmancki. Czasami "niezbyt szarmancki" to eufemizm, wyłazi z niego po prostu jakieś buractwo. To, że ja płacę za siebie, on za siebie, rozumiem - oboje studiujemy jeszcze, żadne z nas nie ma zbyt dużo kasy. Ale on nie przestrzega także innych zasad savoir - vivre'u, które ja wyniosłam z domu. Uczono mnie, że facet powinien otworzyć drzwi, podać płaszcz, pomóc nieść walizkę, itp. - napisała pewna dziewczyna na portalu Interia ([www.interia](http://www.interia.pl)). Poruszyła faktyczny problem, bo - czy jest to przejaw nowoczesnego stylu życia, czy też braku wychowania? **Proszę rozważyć. Zapraszam do dyskusji.**

Młodzi dziś nie zaprzatają sobie takimi niuansami głowy. Inna jest ich kultura, inne mają od nas, dorosłych wartości. Oni nie widzą w swoim zachowaniu nic szczególnego czy dziwnego. Dorosli jednak czują się w takich chwilach nieswojo. Jak należy się w takich sytuacjach zachować, jak zareagować? Młodzi uważają, że równość płci polega m.in. na równym traktowaniu obu płci w różnych sytuacjach, a nie jedynie w wybranych. Wskazują też, że przecież pokolenia kobiet o to walczyły (np. emancypantki), żeby być na równi z mężczyznami. Dziś głośno, szczególnie w mediach, jest o akcjach i działaniach feministek. Czy więc kulturalne i życzliwe traktowanie osób odmiennej płci jest przejawem służalczości, podległości czy przesadnych staroświeckich konwenansów? Wydaje się jednak, że są jakieś formy kulturalnego zachowania, których kulturalni ludzie po prostu przestrzegają. Do nich zalicza się, m.in. ustępowanie miejsca kobietom w ciąży, starszym w autobusie, mówienie "dzień dobry" sąsiadce czy przytrzymywanie kobiecie drzwi.

Część młodzieży, szczególnie męskiej np. nie obchodzi Dnia Kobiet. Uważa, że dawanie kwiatów dziewczynie w tym dniu jest staromodne i uwłaczające męskości. Warto się z młodzieżą zastanowić, porozmawiać, czy to zachowanie należy uznać za normalne – kulturalne? Wydaje się, że coraz więcej mężczyzn zachowuje się w podobny sposób. Tradycjoniści zachowują się zupełnie inaczej, dla nich Dzień Kobiet to ważne święto. To oczywiście jest kwestia wychowania, a nie jakiejś tam nowoczesności? Innym pytaniem jest, czy warto pokazywać swój indywidualny styl, swoją kulturalną ogłade, czy po prostu mieć dobre maniery? A może teraz powstaje świat bez takich manier? (JPS).

1. www.interia.pl – Nowoczesny czy niewychowany?

KSIAŻKA – PORADNIK, KTÓRY WARTO POZNAĆ!

Edyta BRUDNIK, Anna MOSZYŃSKA, Beata OWCZARSKA,

Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Wydawnictwo „Jedność” 2010 (ss. 426, format A4)

Książka jest skierowana do nauczycieli wszystkich szczebli edukacji, niezależnie od przedmiotu i poziomu nauczania. Proponuje stosowanie różnorodnych metod aktywizujących. Może je wykorzystać zarówno nauczyciel szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej w nauczaniu przedmiotów humanistycznych oraz matematyczno-przyrodniczych, jak i wykładowca na uczelni wyższej.

Wydawnictwo „Jedność” poleca ten poradnik i odpowiada na pytanie, dlaczego warto z niego korzystać? Warto z niego korzystać, bo:

- Opracowany jest przez doświadczonych nauczycieli, pomyślany jako wsparcie dla wykwalifikowanej kadry pedagogicznej;
- Jest zbiorem metod aktywizujących, niezwykle skutecznego i wciąż rzadko wykorzystywanego narzędzia dydaktycznego.

Przewodnik jest kolejnym wydaniem Przewodnika po metodach aktywizujących wydanego przez „Zakład Wydawniczy SFS” w Kielcach w 2000 roku. Wykorzystuję go w różnych sytuacjach w pracy z nauczycielami.

--> **Poradnik warto poznać i wykorzystywać w szkolnej praktyce! (JPS)**

CIEKAWA I AKTYWNA GODZINA WYCHOWAWCZA

Tworzenie klasy jako spójnej grupy społecznej odbywa się na wielu płaszczyznach równocześnie – zajęciach dydaktycznych, godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy, kółkach zainteresowań, wycieczkach, imprezach szkolnych, itp. Tak więc, od wychowawcy wiele zależy – jak zaplanuje i zorganizuje „życie” swoich wychowanków, jak ułoży relacje z uczniami, czyli jaki skonstruuje **program wychowawczy**? – takie zbierze owoce swoich działań. Jednym z elementów tego programu jest tematyka tzw. godzin wychowawczych. W zależności od etapu kształcenia, potrzeb rozwojowych uczniów oraz ich zainteresowań zagadnienia poruszane na tych zajęciach będą różne. Ważne jest jedno, aby te godziny nie były tylko czasem na rozliczenie frekwencji, zbieraniem usprawiedliwień, omawianiem słabych ocen (np. „Dlaczego Jasiu masz aż trzy niedostateczne z matematyki?”) - lub dodatkową godziną przedmiotu, którego uczy wychowawca.

Zajęcia warsztatowe na Wiosennych zespołach metodycznych CEN w Koszalinie (fot. A. Paczkowski)

Do godziny wychowawczej powinniśmy się szczególnie dobrze przygotować. Warto wykorzystywać na nich metody aktywizujące, gry i zabawy interakcyjne oraz potencjał i pomysły naszych uczniów. Oto kilka przykładów zabaw interakcyjnych do wykorzystania na zajęciach:

Cudowny dywan

Cel: podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów w trudnych sytuacjach.

Przebieg: podział na 5-6 osobowe grupy. Grupa ma odwrócić dywan do góry nogami. W trakcie wykonywania zadania uczestnikom nie wolno żadną częścią ciała dotykać ziemi poza dywanem i wszyscy muszą być cały czas w kontakcie z dywanem.

Podsumowanie: co można było zrobić, żeby wszyscy mieli udział w rozwiązaniu problemu? Co było najważniejsze? W dzisiejszym świecie łatwo jest zapomnieć o nawiązaniu relacji i skoncentrować się całkowicie na realizacji celów.

Przeprawa przez rzekę

Cel: ukazanie, jak ważna jest każda osoba w grupie, rozwijanie kreatywnego myślenia.

Przebieg: podział na 9-osobowe grupy. Każda grupa otrzymuje „4 kamienie”. Grupa musi przeprowadzić wszystkich bezpiecznie na „drugi brzeg” korzystając z „kamieni”. Ponieważ jest ich za mało, trzeba się zastanowić, co zrobić, żeby wszyscy dotarli na linię mety.

Podsumowanie: Żeby wykonać zadanie, niezbędna jest współpraca wszystkich członków zespołów. Czy wszyscy czuli się, że są potrzebni i że inni ich słuchają?

Kupisz to?

Cel: zachęcenie do współpracy, przełamywanie nieśmiałości, zbliżenie członków grupy.

Przebieg: podział na kilkusobowe grupy. Każda grupa ma zareklamować swój produkt, namawiając pozostałych uczestników do zastosowania go w nowatorski sposób. Grupa musi zrobić wszystko, by przekonać innych, że produkt jest wartościowy. Wszelkie sposoby są dozwolone. Trzeba puścić wodze fantazji. Grupy po kolei prezentują swoje reklamy.

Podsumowanie: wymiana myśli, wspólna praca i zabawa zbliżają ludzi.

--> Poniżej przedstawiam 2 propozycje scenariuszy zajęć na godziny wychowawcze.

Scenariusz zajęć na godzinę wychowawczą

Temat: Savoir-vivre na co dzień

Zajęcia dla klasy III – męskiej w Zespole Szkół Zawodowych (można temat realizować również w innych klasach, zwłaszcza w szkole ponadgimnazjalnej)

Cele: po zakończonej lekcji uczeń potrafi: się zachować w różnych sytuacjach i zastosować teorię w codziennym życiu.

Czas: 45 minut

Formy i metody:

- praca w grupach, elementy dramy (odgrywanie scenek),
- polecenia dla grup, przygotowane przez nauczyciela.

Przebieg zajęć

- Wstęp: podziel klasę na grupy (5) i rozdaj im polecenia. Powiedz, że na przygotowanie scenek mają około 5-7 minut. Grupy otrzymują następujące polecenia:

1. Idziecie ulicą: po jednej stronie chłopak i dziewczyna, po drugiej 2 chłopców w towarzystwie starszej osoby. Pokażcie scenkę przedstawiającą powitanie (podanie ręki, przedstawienie się). Kto kogo pozdrawia? Którą stroną ulicy idziesz, chcąc minąć przechodniów? (może to być przypomnienie z młodszej klasy; można też to polecenie pominąć, wtedy prezentować się będą 4 grupy) - materiał nr 1.
2. Na parkingu: planujecie wyjazd samochodem rodziców. Będziesz nim kierował (posiadasz prawo jazdy). Razem z Tobą jedzie mama, babcia, młodszy brat i kolega. Odegrajcie scenkę prawidłowego rozsądzenia pasażerów. Pamiętajcie o pomocy związanej z wsiadaniem i wysiadaniem, zwłaszcza wobec pań – materiał nr 2.
3. Będziesz dzielić wspólny pokój z jeszcze jedną osobą. Ustalcie warunki wspólnego mieszkania, postępowanie wobec sąsiadów - materiał nr 3.
4. Zależy ci na zdobyciu sympatii innych ludzi (dziewczyny). Wypiszcie, jacy powinniście być na co dzień, aby zyskać sympatię osoby (osób), na której wam zależy. Odegrajcie scenkę, w której chłopak spotyka dziewczynę, która mu się podoba. Jak się zachowuje? W jaki sposób próbuje kontynuować znajomość? - materiał nr 4.
5. Zaprosiłeś dziewczynę do kawiarni. Zaprowadź ją do stolika, złóż zamówienie. Zauważyłeś znajomych. Jak się zachowujesz? Odegrajcie scenkę, do momentu opuszczenia przez was lokalu.

Rozwinięcie

Grupy prezentują przygotowane scenki (max 7 minut prezentacja z komentarzem nauczyciela i uczniów).
Propozycje elementów, na które młodzież powinna zwrócić uwagę:

Grupa 1

Ręce są wyciągnięte z kieszeni. Rękę zawsze pierwsza wyciąga kobieta do mężczyzny lub osoba starsza do młodszej. Jeśli idziemy z inną osobą i ona kogoś pozdrawia, również ja pozdrawiamy. Jeśli osoba, która pierwsza wyciąga rękę, nie ściąga rękawiczki, również pozostałe nie muszą tego robić. Gdyby powitanie odbywało się w pomieszczeniu należy pamiętać, że mężczyzna witając się wstaje, kobieta nie musi (chyba, że wita się ze starszą od siebie osobą). Idziemy zawsze prawa strona chodnika. Chłopak na dowód szacunku ma dziewczynę po prawej stronie. Jeśli jednak zachodzą okoliczności, np. ochlapania jej przez jadące auta, chłopak idzie po prawej stronie.

Scenariusz zajęć na godzinę wychowawczą – cd.

Grupa 2

Jeśli, jak w tym przypadku gospodarz siedzi za kierownicą, pierwsze zaszczytne miejsce jest obok gospodarza, drugie po prawej stronie tylnego siedzenia, trzecie po lewej stronie a ostatnie w środku. Kobieta wsiada tyłem, dokonuje zwrotu o 90% w lewo, prawą ręką np. trzyma sukienkę. Mężczyzna powinien przytrzymać drzwiczki, a przy wysiadaniu również podać lewą rękę.

Grupa 3 - Młodzież powinna zwrócić uwagę na:

- szacunek dla pracy i wypoczynku,
- nieszerzenie w cudzych szafkach i nie pożyczanie sobie niczego bez wiedzy właściciela,
- wietrzenie pokoju, nie gromadzenie brudnych ubrań np. we wspólnej szafie,
- dbałość o meble i wspólne sprzęty,
- dbanie o czystość w częściach wspólnych, w łazience, kuchni i na korytarzu,
- uprzejmość, dyskrecję.

Grupa 4 - Przykładowe cechy zachowania, by wzbudzić sympatię:

- dbałość o wygląd zewnętrzny,
- nie obrażanie się o byle co,
- umiejętność przyznania się do błędu, przeproszenie,
- nie użalamy się nad sobą i uśmiechanie się,
- wykorzystywanie mocnych stron i aktywne słuchanie.

Chłopak pierwszy proponuje spotkanie (dziewczyna może mu to ułatwić). Po spotkaniu odprowadza dziewczynę. Dziewczyna nie wymusza wyznań, zachowuje się naturalnie. Jeśli poważnie chłopak traktuje sympatię, przedstawia ją znajomym i rodzicom (są razem zapraszani np. na imprezy).

Grupa 5 - Chłopak prowadzi dziewczynę do stolika i pomaga jej zdjąć okrycie (przy stoliku nie zajmujemy się własną powierzchownością - można to zrobić przed wejściem na salę). Proponuje dziewczynie miejsce przodem do sali lub pyta, gdzie woli usiąść. Znajomym spotkanym w lokalu kłania się z daleka. Jeśli są płóciennne serwetki, kładzie się je na kolana, a po skończonej konsumpcji serwetki papierowe zmięte na talerzu. Rachunek płaci mężczyzna lub osoba, która zaprasza. (jeśli idzie grupa znajomych, każdy płaci za siebie).

Zakończenie: kultura zachowania obowiązuje na co dzień, każdego i w każdym miejscu. Również przy stole, w ubiorze czy używalności telefonów komórkowych, o czym jeszcze porozmawiacie innym razem?

1. HRYNIEWICZ H., *Jak cię widza, tak cię piszą - savoir vivre dla wszystkich*. Warszawa: Wydaw. KAW, 1988.
2. PIETKIEWICZ E., *Savoir vivre dla każdego*. Warszawa: Wydaw. Świat Książki, 1997.

Opracowała: Danuta Wiśniewska – nauczycielka ZSZ w Szczecinku

CZY LEKCJE W PLANACH MUSZĄ BYĆ NUMEROWANE?

W niektórych szkołach dyskutuje się o konieczności numerowania lekcji. Nauczyciele się irytują, bo to przecież paranoja. Niektórzy dyrektorzy szkół polecają taką konieczność, by kolejność lekcji zgadzała się z numerami zajęć we własnym, opracowanym dla przedmiotu planie, dzienniku lekcyjnym i zeszytzie ucznia.

O tym problemie napisała Halina Drachal (2010), bo w pewnym gimnazjum trzeba numerować lekcje, a problem pojawia się, gdy trzeba powtórzyć z klasą jakieś tematy, bo przecież w praktyce czasem lekcje wypadają, są klasówki lub inne powody, wtedy numerki przestają się zgadzać. Nauczycielka pyta, czy mam przelecieć przez program zgodnie z kolejnością z planu, czy mam nauczyć? Boi się, że ta sytuacja odbije się na ocenie jej pracy, *bo wszystkich uczniów w jednakowym tempie, zgodnie z założonym planem, nauczyć się nie da. Podczas kontroli okaże się, że nie prowadziłam lekcji zgodnie z planem - mówi. - A jedne i drugie muszą być numerowane - słyszy od dyrekcji szkoły (...)*. Jak to więc jest z tym numerowaniem lekcji? (Red.)

1. DRACHAL H., *Zamieszanie z planami*. „GN” 2010 nr 4.

CIEKAWA I AKTYWNA GODZINA WYCHOWAWCZA

Scenariusz zajęć na godzinę wychowawczą

Temat: Zagrożenia w Internecie (Zajęcia dla uczniów szkół gimnazjalnych)

Cele: Po zakończeniu zajęć uczeń:

- zna najczęstsze rodzaje zagrożeń, na jakie narażony jest użytkownik Internetu,
- zna sposoby przeciwdziałania zagrożeniom,
- rozpoznaje sygnały ostrzegawcze najczęstszych zagrożeń płynących z Internetu,
- wie, jak należy się właściwie zachować używając Internetu.

Metody: podająca – miniwykład informacyjny połączony z prezentacją, problemowe – aktywizujące: burza mózgów, mindmapa, śnieżna kula

Formy: zbiorowa i grupowa

Przebieg zajęć:

1. Ćwiczenie 1. Oblicza Internetu – burza mózgów

Prowadzący prosi uczniów, aby określili, dlaczego Internet można porównać do kopalni i do śmietnika? Uczniowie podają propozycje, nauczyciel zapisuje je na tablicy w tabeli np.:

Internet – kopalnia	Internet - śmietnik

Podsumowanie. Co uświadomiło nam to ćwiczenie?

2. Ćwiczenie 2. Zagrożenia na Internecie – śnieżna kula

Uczniowie dzielą się na 4-osobowe grupy, każda grupa dostaje kartkę z jednym hasłem do zdefiniowania metodą śniegowej kuli: czaty, spam, cyberprzemoc, złośliwe oprogramowanie. Po wykonaniu pracy każda grupa odczytuje swoją definicję, krótka dyskusja – czy ktoś z was spotkał się z którąś z form i miał w związku z tym problemy? Na zakończenie nauczyciel omawia jeszcze inne zagrożenia płynące z Internetu: szkodliwe treści, wartość i wiarygodność źródeł internetowych, grooming – czyli uwodzenie dzieci w sieci: w sposób delikatny wyjaśnia, na czym on polega, jakie niesie za sobą skutki i jak można go unikać?

3. Ćwiczenie 3. Rodzaje zagrożeń – mindmapa

Nauczyciel wpisuje w punkcie centralnym dużego arkusza papieru „Rodzaje zagrożeń” i odchodzące od hasła głównego drogi: *zagrożenia techniczne, zagrożenia fizyczne, zagrożenia wychowawcze, zagrożenia psychiczne*; prosi uczniów, aby za pomocą burzy mózgów podawali swoje propozycje. Może uzupełniać wiedzę uczniów.

4. Ćwiczenie 4. Dekalog nastolatka w sieci – plakat

Uczniowie w małych grupach przygotowują zbiór zasad, jakie należy przestrzegać podczas korzystania z sieci. Przenoszą je na duży format papieru, tworząc ciekawy plastycznie plakat – mogą rysować, przyklejać zdjęcia, wycinki z gazet, itp. Wywieszenie prac, omówienie i porównanie zaproponowanych zasad.

5. Rundka na zakończenie zajęć

Uczniowie wypowiadają się: Co mi dały dzisiejsze zajęcia? Co zapamiętam na przyszłość?

Literatura:

1. WOŹNIAK M., *Szkoła w walce ze współczesnymi problemami dzieci i młodzieży. Zagrożenia w Internecie*. Poznań: Wydaw. FORUM 2009.
2. Strona internetowa: www.dzieckowsieci.pl

Opracowała: Teresa Ogniewska – CEN w Koszalinie

MOJA FILOZOFIA NAUCZANIA PRZYRODY

Dzięki telewizji współczesny człowiek nauczył się „wszystkiego o zachowaniu surykatek”, a nic nie wie o przyrodzie, która go otacza. Są tacy, którzy sądzą, że sarna to samica jelenia.

Verba docent exempla trahunt - Słowa uczą, przykłady pociągają.

Moja filozofia nauczania przyrody oparta jest na własnym doświadczeniu. Pięć lat temu wyprowadziłam się z miasta w poszukiwaniu ciszy, spokoju i dobrego środowiska do życia dla mnie i mojej rodziny. Przyroda, którą zawsze lubiłam stała się moim bezpośrednim środowiskiem. Obecnie pory roku wymuszają pewien rytm życia. Uciążliwość zimy rekompensują jednak krzyczące na przedwiośniu żurawie, pojawiające się świeże kretowiska i pierwsze przebieśnieni. Niedługo obudzi się cała przyroda, a radośnie świergoczące sikory założą gniazda. Wiosna rozkwitnie barwami i zapachami. Każda pora roku przynosi coś nowego i zachęca do życia i poznania, a zarazem uczy pokory.

Ważka: zdjęcie Dominiki Terczyńskiej z Pałacu Młodzieży w Koszalinie - III nagroda w kategorii klas 4-6 w VII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2009 (fot. Dominika Terczyńska)

Korzystając z tego, co samej udało mi się doświadczyć uważam, że nawet najlepiej przeprowadzona lekcja nie przyniesie takiego efektu, co zajęcia terenowe w lesie za szkołą lub też na polu u rodziców uczniów. Chlebak, lupa, mapka, lornetka, to przedmioty, które powinny znaleźć się w rękach ciekawych świata uczniów, a nie „pseudoekologiczny bełkot”, którym karmi nas często telewizja czy spontaniczne akcje np. „sprzątanie świata”, które tak naprawdę nie mają nic wspólnego z czystością otoczenia, a jedynie są kolejnym dniem bez nauki. A nasze środowisko, jak było tak i jest zanieczyszczone. (Może lepiej byłoby tego typu akcje organizować pod hasłem „Nie śmieć, a nie będzie co sprzątać”?)

Nauczyciel przyrody, czyli w przyszłości ja, to ten, który żyje tym o czym mówi, sam kocha przyrodę i potrafi zarazić uczniów swoją fascynacją. Musimy umieć zaszczerpić chęć poznania świata, naukowego poszukiwania odpowiedzi na pytania, w jaki sposób działa przyroda?

I choć dziś nie musimy już, jak Arystoteles dzień po dniu rozbijać zapłodnionego jaja, żeby zobaczyć co się dzieje z kurzym embrionem, to jednak musimy mieć świadomość, że do naszych uczniów najszybciej trafia to, co sami mogą zobaczyć, czego mogą dotknąć, powąchać, a nawet spróbować.

Z nadzieją na lepsze jutro dla wszystkich nauczycieli i miłośników przyrody.

Iwona Łabęcka – nauczycielka przyrody, Szczecinek

KONKURS FOTOGRAFICZNY "INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO"

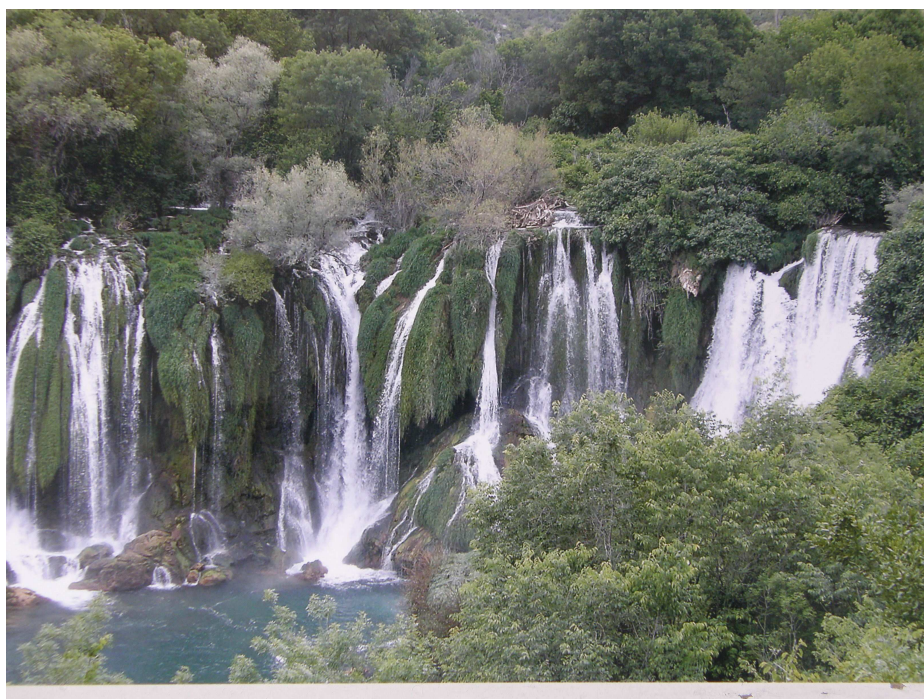
Ministerstwo Środowiska ogłasza konkurs fotograficzny pod hasłem „Infrastruktura i Środowisko”. Mogą wziąć w nim udział uczniowie gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i studenci. Termin nadsyłania prac mija 18 czerwca 2010 r. Temat konkursu dotyczy finansowania ochrony środowiska ze środków Unii Europejskiej. Prace konkursowe powinny przedstawiać walory przyrodnicze Polski, których zachowanie jest możliwe dzięki realizacji projektów środowiskowych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Na autorów najlepszych zdjęć czekają nagrody pieniężne o wartości:

2500zł - pierwsza nagroda,

1500zł - druga nagroda,

1000zł - trzecia nagroda.

Konkurs trwa od 15 marca **do 18 czerwca 2010 r.** Udział w nim jest bezpłatny. Prace należy przysyłać na adres Organizatora: Ministerstwo Środowiska Departament Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, ul. Wawelska 52/54 00-922 Warszawa, tel. (22) 57 92 823, fax (22) 57 92 629. Szczegółowych informacji na temat Konkursu udziela: Mateusz Andrzejewski, tel. (22) 57 92 295, e-mail: konkurs.dpois@mos.gov.pl

Wodospad: zdjęcie - nagroda Janusza Chomątka, mistrza świata w żonglerce piłką dla Darii Łyszcz z SP nr 5 w Koszalinie w VII Międzyszkolnym Konkursie Fotografii Dziecięcej – Koszalin 2009 (fot. Daria Łyszcz)

KSIAŻKA, KTÓRĄ WARTO PRZECZYTAĆ!

Elanie K. McEwan, *Jak sobie radzić z nauczycielami, którzy są źli, zmęczeni, bezradni lub po prostu stuknięci?* Warszawa: Wydaw. WSiP 2008

Jest to poradnik dla dyrektorów szkół i innych osób podpowiadający, jak rozmawiać z nauczycielami i wychowawcami, by skutecznie zachęcić ich do współpracy i racjonalnych działań edukacyjnych, a w szczególności jest przewodnikiem dla zwierzchników pracujących z nauczycielami, których można określić jako trudnych. Jest oparty na wielostronnych badaniach praktycznych dotyczących szkolnego wychowania. Zawiera istotne pytania, w tym m.in.: Jak rozmawiać z nauczycielami w przypadkach, kiedy oni zachowują się zbyt emocjonalnie lub nieracjonalnie. Drugą, podobną książką Elanie K. McEwan jest praca dla nauczycieli pt. ***Jak sobie radzić z rodzicami, którzy są źli, zmęczeni, bezradni lub po prostu stuknięci?*** To też jest poradnik dla nauczycieli podpowiadający, jak rozmawiać z rodzicami, aby skutecznie zachęcić ich do współpracy w wychowaniu dziecka w przypadkach, kiedy rodzice zachowują się emocjonalnie lub nieracjonalnie. (JPS)

Jak korzystać z Otwartych Zasobów Edukacyjnych?

Zasoby edukacyjne w Internecie rosną lawinowo. W języku angielskim jest wszystko, czego potrzeba, aby prowadzić zajęcia w duchu edukacji XXI wieku. Kto zna ten język, może wykorzystać w szkole m.in. wykłady online, e-podręczniki, podcasty, multimedia. Posługiwanie się tymi zasobami urasta do rangi podstawowej kompetencji nauczyciela epoki cyfrowej (1).

W Polsce coraz więcej osób i instytucji przekonuje nauczycieli do otworzenia się na zasoby cyfrowe i włączenia nowych narzędzi dydaktycznych w zajęcia przedmiotowe. Rozrastają się również zasoby edukacyjne w Internecie w języku polskim. Niedawno Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno - Społecznych i Szkoleń (WCIES) placówka doskonalenia nauczycieli, zorganizowało szkolenie dla 90. warszawskich doradców metodycznych na temat Otwartych Zasobów Edukacyjnych (ang. Open Educational Resources, OER). Poprowadził je Jarosław Lipszyc z [Fundacji Nowoczesna Polska](#), która to instytucja firmuje wprowadzanie do polskiej edukacji „wolnych podręczników” i „wolnych lektur”.

Zdjęcie okładki książki „Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych” (fot. – www.edunews.pl)

OER to materiały dostępne do dalszego wykorzystania, niekiedy nawet bez konieczności pytania kogokolwiek o zgodę. Każdy ma prawo się nimi dzielić, adaptować, poprawiać i tłumaczyć na inne języki. Aby było to legalne w świetle prawa autorskiego, przy ich publikacji stosowane są tzw. wolne licencje. W Polsce promocją i szkoleniami na temat otwartych zasobów zajmuje się [Koalicja Otwartej Edukacji](#).

Szkolenie WCIES obejmowało wprowadzenie do otwartych zasobów edukacyjnych, podstawy prawa autorskiego i otwartego licencjonowania treści oraz wprowadzenie do problematyki domeny publicznej. Kluczowym elementem szkolenia był przegląd serwisów otwartych zasobów edukacyjnych oraz porady praktyczne z wyszukiwania i wykorzystywania dostępnych na wolnych licencjach treści edukacyjnych.

Wciąż jeszcze nauczyciele w Polsce zbyt mało wiedzą na temat problematyki prawa autorskiego. Uczniowie krytykowani są, że kopiują z sieci co tylko się da. Niestety wielu nauczycieli postępuje podobnie, nie zwracając uwagi na to, że z reguły zawsze jest jakiś autor i dopiero **analiza licencji prawa autorskiego** podpowiada, w jakim zakresie możemy wykorzystać jego utwór (i co w związku z tym musimy zrobić). Umiejętność (legalnego) korzystania z cyfrowych zasobów edukacyjnych to jedna z tych kompetencji, które i nauczycielom i uczniom będą niezbędne w nauczaniu/nauce w tym stuleciu (1).

Każdy z uczestników szkolenia otrzymał egzemplarz „Przewodnika po Otwartych Zasobach Edukacyjnych” opracowanego przez Karolinę Grodecką (OpenAGH) na zamówienie WCIES. Na internetowym portalu „Edunews.pl” jest on prezentowany w wersji elektronicznej (1,2).

1. POLAK M., *Nowe kompetencje: korzystanie z Otwartych Zasobów Edukacyjnych*. „Edunews.pl” – z 09.03.2010.

2. SAWIŃSKI J. P., KAROLINA GRODECKA, „Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych”. Warszawa: Wydaw. OpenAGH, 2010. „Informacja pedagogiczna – Nowe książki” - www.cen.edu.pl – 2010.

Laury koszalińskich ludzi kultury

12.03.2010 w Bałtyckim Teatrze Dramatycznym w Koszalinie uhonorowano młodych i dorosłych artystów koszalińskich z różnych dziedzin kultury. Wręczono nagrody prezydenta miasta, w ramach drugiej Gali Koszalińskiej Kultury. Celem organizatorów było nagrodzenie koszalinian za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. Wniosków o nagrodę było dużo. Do ratusza wpłynęło 109 wniosków. Specjalnie powołana kapituła przyznała łącznie 39 nagród. Wśród nagrodzonych są tancerze, fotografowie, wokaliści, muzycy, malarze, a nawet filatelista. Galę uświetnił występ Zbigniewa Wodeckiego.

Laureaci II Gali Koszalińskiej Kultury (1)

1. **Młody Artysta Roku - Adam Woch**, gitarzysta – Nagroda Specjalna za wybitne osiągnięcia artystyczne i twórcze. Jest uczniem Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Koszalinie. Jest finalistą konkursu „Młody Muzyk Roku 2009” organizowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
2. Wydarzenie Kulturalne Roku 2009 – VI Europejski Festiwal Filmowy „Integracja Ty i Ja”;
3. Za działalność w dziedzinie tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury:
 - a/ **Marlena Zimna** – założycielka Prywatnego Muzeum W. Wysockiego;
 - b/ **Dorota Waligóra** – współorganizatorka wystaw Związku Polskich Artystów Plastyków i międzynarodowych plenerów malarskich;
 - c/ **Zbigniew Ciechanowski** – jeden z organizatorów światowego Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie;
 - d/ **Maria Ulicka** – prezeska Stowarzyszenia Teatru Propozycji Dialog;
 - e/ **Ewa Turowska** – instruktorka Ministudia Poezji i Piosenki;
 - f/ **Halina Bogucka i Tadeusz Zawadzki** – organizatorzy Konkursu Poezji i Piosenki Lwowskiej;
 - g/ **Jerzy Musiał** – filatelista, laureat wielu nagród na wystawach filatelistycznych;
4. **Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie kultury:**
 - a/ Akademicki Klub Tańca Politechniki koszalińskiej;
 - b/ Sound Players – **Maciej Czubak i Artur Szewczyk**, duet koszalińskich didżejów;
 - c/ **Wojciech Szwej** – fotograf;
 - d/ **Anna i Marcin Dubrownikowie** – szefowie Szkoły Tańca Top – Toys;
 - e/ **Piotr Potomski** – autor biografii „Generał Broni Stanisław Władysław Maczek”;
5. **Nagrody z okazji twórczego jubileuszu:**
 - a/ **Zygmunt Wujek** – rzeźbiarz, autor medal i pomników;
 - b/ **Bożena Hanna Giedych** – malarka plastyczka uprawiająca malarstwo, rysunek i grafikę oraz tkaninę unikatową;
 - c/ **Ewa Miśkiewicz – Żebrowska** – malarka, nauczycielka, plastyczka uprawiająca grafikę artystyczną, malarstwo sztalugowe, rysunek, rzeźbę i fotografię;
 - d/ ksiądz **Henryk Antoni Romanik** – autor książki o tematyce religijnej;
 - e/ **Ireneusz Świątczak** – kierownik Kapeli Koszalińskiej;
 - f/ Grupa Jazzowa Dixieland;
- Nagrody I stopnia dla dzieci i młodzieży:**
 - a/ Anna Bugajska – pianistka;
 - b/ Joanna Krupa – pianistka;
 - c/ Sebastian Potyrała – tancerz;
 - d/ Orkiestra „Kamerton” Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Koszalinie.

1. KRĘŻELEWSKA Joanna, *Koszalin talentami stoi*. „Głos Koszaliński” 2010 nr 61, s.7.

KRAINA MUZYKI POWAŻNEJ - FRYDERYK CHOPIN

Kraina muzyki poważnej w Przedszkolu Miejskim nr 10 w Kołobrzegu (for. arch. P-10)

Już po raz kolejny w naszym przedszkolu odbył się Festiwal Talentów. Dotyczył on w tym roku muzyki w szerokim tego słowa znaczeniu. Mojej grupie 6-latków przypadła prezentacja muzyki poważnej. Dwusetna rocznica urodzin Fryderyka Chopina była okazją, by przybliżyć dzieciom życie i twórczość mistrza.

Zanim jednak nastąpiła popularyzacja jego postaci i muzyki dla dzieci z innych grup, musieliśmy sami najpierw solidnie się do tego przygotować. Na początku zapytałam dzieci, czy ktoś słyszał muzykę poważną. Odpowiedzi padały różne: moja mama słucha takiej muzyki, gdy chce odpocząć, lub się uspokoić - mówi Karim, mój dziadek też słuchadpowiada Jasio. Oliwia mówi, że mama opowiada jej o sławnych ludziach, którzy pisali piosenki i muzykę na pianinie. Na pytanie, czy wiedzą, **kto to jest Fryderyk Chopin?** - podniosło do góry rękę dwoje dzieci.

Dzieci z wielką ciekawością i bardzo szybko przyswajały wiadomości o Frycku. Bardzo podobała im się książka pt. „Chopin oczami dzieci” autorstwa D. Wyżyńskiej-Konopielko.

Następnym krokiem było zaproszenie dzieci do zilustrowania życia małego Fryderyka. Powstawały piękne portrety Fryderyka, dworek w Żelazowej Woli, oraz kolorowe nuty, które tworzył Fryderyk. Wszystkie te rysunki ozdobiły naszą salę.

Wybraliśmy spośród naszej grupy dzieci, które mogłyby w formie prezentacji multimedialnej opowiedzieć o życiu pianisty. Przygotowałam dla nich teatralne sukienki, oraz poprosiłam rodziców o uczesanie ich w fryzury z epoki w której żył Chopin. Znalazła się także osoba, która gra na keyboardzie i mogłaby pokazać swoje muzyczne uzdolnienia przed innymi dziećmi.

KRAINA MUZYKI POWAŻNEJ - FRYDERYK CHOPIN – cd.

Dzieci Przedszkola Miejskiego nr 10 w Kołobrzegu świętują Rok Chopinowski (for. arch. P-10)

Nadszedł w końcu oczekiwany dzień przez wszystkich. Oto w skrócie opis scenariusza uroczystości:

1. Słuchanie muzyki z jednoczesnym oglądaniem sali udekorowanej pracami dzieci.
2. Przedstawienie strojów dziewczynek i ich fryzur charakterystycznych dla epoki, w której żył kompozytor.
3. Prezentacja multimedialna o Fryderyku Chopinie przedstawiona przez dzieci.
4. Przedstawienie młodego talentu muzycznego: Olę grającą na keyboardzie („Mam chusteczkę...”, „Marsz”).
5. Zaproszenie dzieci do improwizacji ruchowej do muzyki Chopina.
6. Impresje plastyczne do wybranych fragmentów muzyki.

Dzieci Przedszkola Miejskiego nr 10 w Kołobrzegu świętują Rok Chopinowski (for. arch. P-10)

KRAINA MUZYKI POWAŻNEJ - FRYDERYK CHOPIN – cd.

Każdy Polak, malutki czy dorosły, wie i słyszał o Fryderyku Chopinie. Wszyscy również z niego się cieszymy, ponieważ tworzył on niezwykłą muzykę, graną na fortepianie. Ten rok jest wyjątkowy. Ma on upamiętnić tego człowieka, przypominając wszystkim, kim był i co robił?

Marzena Mleczko – Przedszkole Miejskie nr 10 w Kołobrzegu

Plakat dzieci Przedszkola Miejskiego nr 10 w Kołobrzegu (fot. Arch. P-10)

„POLSKA FRYDERYKA CHOPINA” – FOTOGRAFICZNY KONKURS

W tym roku przypada dwusetna rocznica urodzin Fryderyka Chopina. Uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej ustanowiono go Rokiem Chopinowskim. Będzie obfitował w koncerty, wystawy, projekty edukacyjne i rewitalizacyjne miejsc związanych z kompozytorem. Propozycją dla młodzieży, i wszystkich zainteresowanych życiem i twórczością wielkiego Polaka, jest organizowany przez Portal Polska.pl fotograficzny konkurs pn. „Polska Fryderyka Chopina”.

Jego celem jest wyłonienie najciekawszych zdjęć o ww. tematyce. Autorskie zdjęcie można przesłać na portal Polska.pl. Na zwycięzców czekają nagrody i możliwość opublikowania swoich zdjęć na tym portalu. Konkurs trwa **do 31 sierpnia 2010 r.** Wyniki będą ogłoszone 29 października 2010 r. na portalu Polska.pl. --> Regulamin konkursu jest na stronie: <http://chopin.polska.pl/konkurs/article.htm> (Red.).

OFERTA DLA NAUCZYCIELI

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO:

JAK WDRAŻAM TREŚCI NOWEJ PODSTAWY PROGRAMOWEJ?

- konkurs na rok szkolny 2009/2010

Od września br. w klasie I szkoły podstawowej i I gimnazjum realizowana jest nowa podstawa programowa. Redakcja „Nauczycielskiej Edukacji” jest zainteresowana, jak to przebiega w praktyce szkolnej? Zachęcamy nauczycieli do dzielenia się swoim refleksjami, trudnościami i pierwszymi doświadczeniami w realizacji nowych treści programowych. Zapraszamy do udziału w naszym konkursie.

Cele konkursu

1. Zachęcenie nauczycieli do dzielenia się spostrzeżeniami, trudnościami i doświadczeniami we wdrażaniu nowej podstawy programowej.
2. Inspirowanie i mobilizowanie do stosowania w praktyce zasad i strategii edukacji skutecznej, przyjaznej i nowoczesnej.

Adresaci - nauczyciele różnych szkół podstawowych i gimnazjów województwa zachodniopomorskiego.

Termin - Prace pisemne na dyskietce lub płycie CD można przysłać **do końca kwietnia 2010** roku do CEN, ul. Ruszczyca 16, 75-654 Koszalin, lub na pocztę e-mail do redakcji „Nauczycielskiej Edukacji” – jpss51@tlen.pl.

Nagrody – Ciekawsze fragmenty prac zostaną opublikowane w „Nauczycielskiej Edukacji” lub wydane w całości drukiem w „Wydawnictwie CEN” w postaci broszury. Przewiduje się również nagrody książkowe i albumowe. Zapraszamy do udziału!

- Redakcja „Nauczycielskiej Edukacji”

Szkoła jest przedsięwzięciem zespołowym i sukces może odnieść tylko poprzez współpracę i dzięki niej. Autonomia nauczycieli nie może być pustym hasłem, nauczyciele muszą czuć znaczenie autorstwa i podmiotowość.

(G. Mazurkiewicz 2005)

-
1. MAZURKIEWICZ G., "Szkoła Ucząca Się" jako sposób na nowoczesną oświatę. "Dyrektor Szkoły" 2005 nr 6, s. 43-47.
-